

Dictionarios.com – ambitiøs spansk ordbogsportal

Af Anne Lise Laursen og Signe Hvid Maribo

Dictionarios.com blev lanceret i år 2000 af forlaget Spes Editorial, der publicerer ordbøger og leksika til den spansksprogede del af verden fra Larousse, Vox og Harrap's. Forlagets målsætning er at gøre portalen til det førende online opslagsværk for alle brugere af det spanske sprog.

Anne Lise Laursen
lektor, translator, cand.ling.merc.
Handelshøjskolen i Århus
all@asb.dk

Signe Hvid Maribo
e-læringskoordinator, cand.ling.merc.
Handelshøjskolen i Århus
shm@asb.dk

Sprogindlæring og arbejde med reception og produktion af tekster på fremmedsproget foregår i dag i stor udstrækning via elektroniske hjælpemidler, herunder internettet. Det er derfor vigtigt, at også centrale redskaber som ordbøger og leksika eksisterer i elektronisk form.

Udover den umiddelbare tilgængelighed ved arbejdspladsen foran pc'en er der i de elektroniske referenceværker mulighed for at indbygge langt større fleksibilitet og dynamik end i printudgaverne. I elektroniske referenceværker skal der for det første ikke økonomiseres med pladsen på samme måde som i en tilsvarende printudgave, og det giver mulighed for på forskellig vis at formidle mere information omkring et opslagsord. Derudover giver elektronikken mulighed for faciliteter som links mellem ordbogsartiklerne, der kan lette tilgangen til

yderligere information i relation til opslagsordet, og et fleksibelt skærmbillede, der kan defineres af den enkelte bruger. Det er muligt at inddrage multimedier som video og audio – og lydfiler med udtale kan erstatte den mindre tilgængelige lydskrift. Endelig er der mulighed for løbende justering, således at det ikke, som det er tilfældet med printudgaverne, skal ventes på nye udgaver af værket, før opjusteringen kan ske.

Hvor netordbøger hidtil kun i begrænset omfang har udnyttet disse eksisterende muligheder, idet mange enten er rene ordlister eller pdf-udgaver af den printede version, kommer Dictionarios.com nu med et koncept, der har ambitioner om at integrere en stor del af disse faciliteter.

Portalen indeholder en monolingval ordbog (spansk-spansk), bilingvale ordbøger mellem

spansk og engelsk/tysk/fransk/italiensk/catalansk og vice versa, en begrebsordbog og en synonymordbog. I den spansk-engelsk/engelsk-spanske del er der desuden tilkoblet en ordbog over Phrasal Verbs.

Variierende kvalitet i indhold

Den mest gedigne del af portalen er absolut den spansk-spanske ordbog. Der er her tale om et mix af Larousse og Vox, og dette berger i sig selv for kvaliteten.

Dækningsgraden er høj. Et tjek i ordlisten viser, at alle aspekter af det spanske almene sprog er repræsenteret. Forgæves søgninger er kun konstateret ved visse forkortelser som AAPP (administraciones públicas = den offentlige sektor), UE (= EU) og ONU (= FN).

agua
nombre femenino

1 Sustancia líquida sin olor, color ni sabor que se encuentra en la naturaleza en estado más o menos puro formando ríos, lagos y mares, ocupa las tres cuartas partes del planeta Tierra y forma parte de los seres vivos; está constituida por hidrógeno y oxígeno (H_2O): *un vaso de agua; beber agua de una fuente.*
agua bendita Agua bendecida por un sacerdote: *en las iglesias siempre hay una pila de agua bendita.*
agua corriente Agua potable que sale por los grifos de las casas.
agua dulce Agua que no contiene sal, como la de los ríos: *hay que limpiar continuamente, con agua dulce, las*

avión

Préstamo del francés *avion*. El término fue creado por su inventor, Clément Ader, hacia 1875. De la familia etimológica de *ave* (V.). Aeronave con alas propulsada horizontalmente por uno o varios motores, que sirve para el transporte de viajeros o mercancías o con fines militares.
avión a (o de) reacción Avión que usa motor de reacción: *tras la Segunda Guerra Mundial se puso en servicio el primer avión a reacción comercial.*
avión comercial Avión destinado al transporte de personas y mercancías que pertenece a una empresa: *los aviones comerciales vuelan por pasillos aéreos, guiados por las computadoras que llevan a*

Fig. 1. Det elektroniske medie giver muligheder for lange ordforklaringer og autentiske eksempler samt undertiden etymologi og historiske betragtinger.

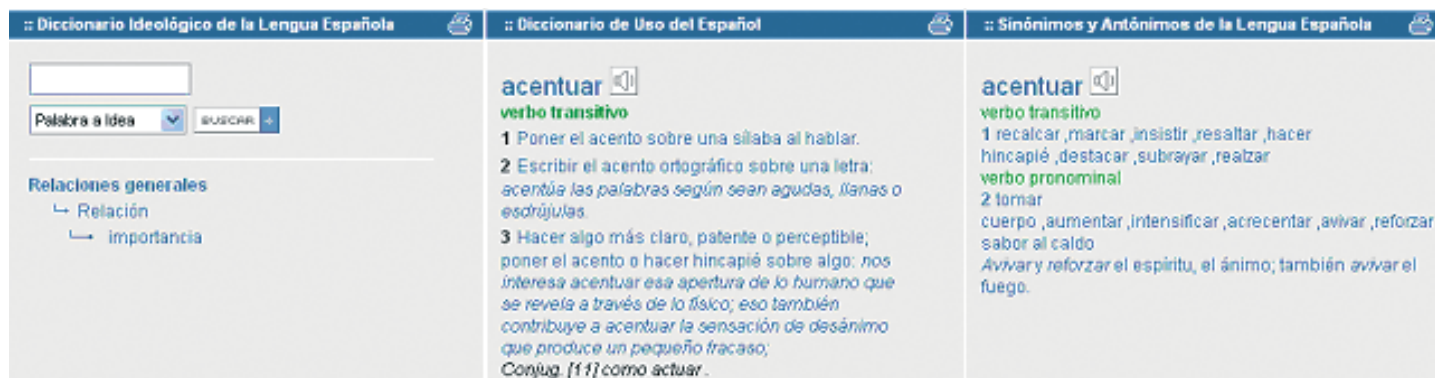

Fig. 2. De tre ordbøger, som er forsøgt integreret. Den manglende parallelitet mellem rækkefølgen af betydningerne i de to ordbøger *Diccionario de Uso* (den monolingviale ordbog) og synonymordbogen sætter brugeren i en svær situation. Den første forklaring i synonymordbogen svarer til tredje forklaring i den monolingviale ordbog.

Det elektroniske medies ekspansionsmuligheder ses i felterne med ordforklaringer, der ofte er lange, og i eksempelfeltet, der i stort omfang er tilsat autentiske eksempelsætninger, der er langt mere inspirerende end tidligere tiders konstruerede eksempler (Fig. 1). At eksempelfeltet er en rodekasse for banale ordforbindelse, faste ordforbindelser (kollokationer) og idiomatiske udtryk kombineret med egentlige eksempelsætninger, der illustrerer sprogbrugen, er forudsigeligt. De fleste ordbøger lider af denne defekt.

En anden forudsigelig defekt er behandlingen af fagtermer. Ordforklaringerne er her – som det almindeligvis er tilfældet for almensproglige opslagsværker – ikke præcise nok til at give en tilfredsstillende definition af en hardcore fagterm. En sådan information skal søges i fagordbøger.

Men alt i alt er den spansk-spanske ordliste et udmærket opslagsværk til reception og produktion af spanske tekster inden for det almensproglige univers.

Den bilingviale afdeling (fx spansk-engelsk) er til gengæld en smule skrabet. Informationskategorierne består her af ækvivalente og undertiden relevante ordforbindelser. Det skal dog siges, at betydningsvarianterne og de

dertilhørende betydningsmarkeringer generelt er så gennemtænkte, at brugeren kan foretage et fornuftigt valg af ækvivalent til det valgte opslagsord.

Forsøg på integration

Opslagsordet slås op i flere ordbøger samtidig, og resultaterne vises side om side. Koblingen mellem ordbøgerne er dog problematisk i flere tilfælde.

Opslag i den monolingviale ordbog viser også resultater fra begrebsordbogen (Fig. 2). Begrebsordbogen giver her diverse bud på opslagsordets relation til et begrebshierarki. I de fleste tilfælde er relationen uigennemskuelig og uanvendelig.

Synonymordbogens opslag vises til højre for den centrale ordliste. De to ordbøger ser ud til at være uafhængige af hinanden. Der er ingen parallelitet mellem rækkefølgen af de forskellige betydninger i de to lister. Så et integreret værk er der ikke tale om.

Overdreven hypertextstruktur

Mht. til udnyttelse af linkfaciliteter er systemet forsynet med en funktionalitet, der uanfægtet linker fra samtlige ord i forklarings- og eksempelfeltet til et andet opslagsord, der har samme

form, men ikke nødvendigvis samme betydning. Fx linkes der i eksempelfeltet i en artikel fra en verbalform *haya* (form af verbet *haber* = at have) til substantivet *haya* (bøgetræ). Der findes ligeledes mange eksempler på, at ordbogen ikke kan finde opslagsordet, men i stedet foreslår det ord, der ligger tættest på – og også her skal brugeren være ekstra opmærksom.

Den ekstreme form for hypertext kan sende brugeren rundt i ordbogen i det uendelige, og det er til og med vanskeligt at komme retur. Der mangler en knap til at komme tilbage til den foregående resultatside. Det er omstændeligt at bruge browserens tilbageknap, da resultatsiden er genereret på baggrund af indtastning i en formular – og man må omkring funktionen ”Opdater” i browseren for at få formularen til at sende indtastningen igen og dermed genskabe resultatsiden.

Det kræver en stor indsats fra udgiverens side at omsætte en lineær tekst (printudgaven) til en hypertext, hvis princippet skal fungere. Det giver kun mening at linke til relevante artikler, dvs. fx til et synonym, eller til et enkelt ord i forklaringen, som kan hjælpe brugeren til en bedre forståelse af opslagsordet. Man kan vælge at kopiere den printede ordbogs henvisningsstruktur, eller man kan bygge en ny og

Elektronikken giver mulighed for faciliteter som links mellem ordbogsartiklerne, der kan lette tilgangen til yderligere information i relation til opslagsordet, og et fleksibelt skærbillede, der kan defineres af den enkelte bruger.

:: Advanced Español-Inglés	:: Advanced Inglés-Español	:: Phrasal Verbs
<p>tio </p> <p>1 <i>nombre masculino femenino</i> pariente uncle 2 <i>nombre masculino femenino</i> hombre bloke, guy <i>¡eres un tio grande!</i> you're a great guy! <i>le van los tios altos</i> she likes tall blokes 3 <i>nombre masculino femenino</i> apelativo mate, pal <i>¿qué pasa, tio?</i> what's up, mate?</p>	<p>TIR </p> <p>1 <i>abreviacion</i> transport internacional routier transporte internacional por carretera</p> <p>Tiber </p> <p>1 <i>noun</i> el Tiber m</p> <p>Tiberias </p>	<p>to tick away </p> <p>1 <i>intransitive verb</i> transcurrir</p> <p>to tick off </p> <p>1 <i>transitive verb</i> <i>sep</i> marcar, señalar 2 <i>transitive verb</i> <i>sep</i> scold/regañar, reñir 3 <i>transitive verb</i> <i>sep</i> fastidiar, dar rabia</p>

Fig. 3. Opslag på det spanske ord *tio* (onkel) giver en par kryptiske opslag i de to ordbøger, som har engelsk som kildeprog.

mere gennemgribende struktur op fra bunden. I Diccionarios.com har man i stedet valgt den lette automatiserede løsning, som linker praktisk talt alle ord og som stiller meget store krav til brugerens evne til at gennemskue resultatet.

Brugergrænseflade

Brugergrænsefladen er umiddelbart imødekomende og brugervenlig. Valg af farver, grafik og typografi udtrykker seriøsitet og faglighed.

Grænsefladen er i den monolingviale ordbog opdelt i fire felter, som kan slås til og fra og dermed overlade mere eller mindre plads til de resterende felter. Der vises opslag i de tre tilknyttede ordbøger og for verbers vedkommende er det fjerde felt afsat til en bøjningsoversigt. Sidstnævnte er et godt eksempel på, at man i den elektroniske ordbog ikke behøver at spekulere så meget på pladshensyn. Verbernes

bøjningsformer er fuldt udskrevet, og det må siges at være en stor gevinst for især de svagere brugere. Det kræver dog en del scroll ned til bøjningsoversigten, både i det ydre og i det indre vindue, men når man vil så meget på ét skærbillede, har det sin pris.

I den bilingviale har man valgt at opsplitte brugerfladen i 2 eller 3 felter. Det indtastede søgeord slås op i begge udgaver af ordlisten (fx både engelsk-spansk og spansk-engelsk). Det giver mening af slå et spansk ord op i en spansk-engelsk ordliste, men hvem har interesse i at slå et spansk ord op i en engelsk-spansk ordliste – og i en engelsk fraseologi? Det er svært at gennemskue formålet, og måske er ideen blot at imponere med integration af så mange ordbøger som muligt. Brugeren kan ikke bruge de ekstra oplysninger til noget og vil være bedre stedt uden dem.

Klik på de mange udtaleikoner afslører, at der kun er lagt udtale på et par af ordbøgerne. Alligevel har man valgt at indsætte ikonet efter alle opslagsord i alle ordbøger, hvilket skaber en falsk forventning og mange forgæves klik hos brugeren.

Manglende brugervejledning

En helt uforståelig defekt ved portalen er fraværet af en brugervejledning. Nogle af de ovenstående svagheder, kunne have været afhjulpet her. Der savnes også en ordbogsdeklaration, der giver information om hvor mange opslagsord (ca.) værket rummer, og hvor der er eventuelle fagsproglige afgrænsninger, således at brugers forventninger kan afstemmes efter det.

Konklusion

Konklusionen er, at vi kan anbefale brugen af den monolingviale og de bilingviale ordbøger, men portalen må korrigeres en del, inden konceptet kan betragtes som en helhed og integrationen som vellykket. Men netop muligheden for korrektion og forbedring er jo som nævnt en af netordbogens forcer – så det ser vi frem til.

